

S takim ravnanjem se dá ubogi družini priložnost, da se sama zamore preživiti brez soseskega nadlegovanja. Tako vedenje bi bilo tudi najpripravniša prilika za sosede, posestva skrožiti (arondirati) in tako obdelovanje zboljšati.

Ta nasvet izpeljevati ni težko, tudi denarnih zaklad ne tirja, ker bode vsak, kdor namerava kaj kupiti, rad koj plačal.

Dr. J. Orel.

0 cerkvenih ustanovah za uboge, ako bi nasprotovala njih izročitev na občine bistvu ustanove.

Ko se je vsled postave od 10. decembra 1869. l., št. 5 šlezkega oglasnika postav in ukazov za leto 1870. župna ubožna denarnica v O. občini v oskrbovanje izročiti imela, je župnik Anton F. prosil, naj se glavica K-ove ustanove izloči. Dotična ustanovna listina od 11. junija 1800., katero je izdal Šimon K., nekdanji župnik v S., določuje, da se obresti imajo vsako leto razdeliti med štiri poštene, domače reveže iz županije O., kateri bodo zato imeli dolžnost „vsaki petek 5 očenasev in 5 češena si Marija za uboge duše moliti“. Župan se je zoper zahtevane odločitve upiral rekoč, da ustanovna listina nikjer ne vелеva, da bi oskrbovanje ustanovne glavice za vse čase duhovnikom moralo ostati, da bistvu ustanove ne nasprotuje, če se ta izroči občini in da se toraj §. 4*) gori omenjene postave tukaj ne more v rabo vzeti.

Okrajni glavar v F. je izrekel, da na spolnitev ustanovnih dolžnosti le župnik primerno gledati in uboge, kakor jih ustanova zahteva, izbirati more in da se toraj dotična glavica, kedar se bode župna siromašnica občini izročevala, ima odločiti in oskrbovanju župnega urada prepustiti.

Zoper to se je župan pritožil pri deželni vladi ter še svojim prejšnjim navedbam pristavil, da župan more ravno tako dobro gledati, al ubogi svojo molitev vsaki teden opravljajo, kakor župni ured, in da je prvemu tudi lože mogoče med ubogimi izbirati, kakor to župni ured storiti more.

Deželna vlada je po tem razsodbo okrajnega glavarja zavrgla ter spoznala, da se glavica K-ove ustanove ima občini v oskrbovanje izročiti, ker brez vseh ovir tudi župan na spolnovanje ustanovnih dolžnosti gledati zamore in ker založni list nikjer izrekoma ne vелеva, da bi naj vsakokratni župnik v svoj lastnosti kot krajni dušni pastir dotične štiri siromake volil in na opravljanje njihovih molitev gledal. Za tega voljo pa tudi bistvu ustanove ni nasproti, ako se ustanovna glavica občini izroči.

Zoper to razsodbo deželne vlade se je župnik pritožil pri ministerstvu trdē, da gotovo ni mogla biti volja ustanovnika, nadzorovanje verskih dolžnosti neduhovniku zaupati; kajti, posvetni krajni predstojnik ne more vesti ktereга človeka zastran njegovih dolžnosti opazovati in zavoljo drugih opravil bi še na vidno spolnovanje ustanovnih dolžnosti gledati ne mogel. Da te ustanovnikove volje ustanovna listina po črki ne povē, nič nima na sebi, ker takrat tega tudi ni treba bilo, ko je le cerkev oziroma dušni pastir odgovorni oskrbnik zadev ubozih bil.

*) Ta §. se tako-le glasi: Une ustanovne glavice, ktere so v oskrbovanji župniških siromašnic, se pri izročitvi imajo odločiti, ako politična oblastnija na podlagi izvirnih pisem, testamentov, založnih listov itd., kateri se jej v ta namen morajo predložiti, izreče, da bi bistvu teh ustanov nasprotovalo, ako bi se občinam izročile.

Ministerstvo znotranjih zadev je z odločbo od 14. februarja 1871., šte. 18.922, iz 1870 utok vslišalo ter zaukazalo, naj se K-ova ustanovna glavica iz premoženja siromašnice v O., ko se bo ta oddajala občini, odloči, ker bi z obzirom na lastnosti in naložene verske dolžnosti ubogih, kakor jih ustanovna listina določuje, oddaja te ustanove njenemu bistvu nasprotovala.

„Pravnik slov.“

Povišana službnina duhovnov pred državnim zborom.

Kam nameravajo liberalci s povišanjem plače za naše duhovne, kažejo nam resolucije, ki jih je nasvetoval odsek za dr. Ginzl-ov dotični nasvet. Priznavši, da sedanja plača katol. duhovnov res ni v primeri z njihovo važno službo in sedanjim časom, stavi imenovani odsek tri na prvi videz blagovoljne nasvete, vsled katerih naj bi vlada državnemu zboru predložila postavo po naslednjih načelih: I. o povišanji plače: razloček med starimi in novimi župnijami naj neha; plača naj se vsem poviša v primeri z njihovo službo in z ozirom na deželne razlike; pokojnina naj se ravna po službenih letih. II. O zakladu, iz ktereга naj se zviša plača: naj se izdelajo novi ukazi, po katerih naj bi se v kongruo vštevati krajni dohodki, vravnale davščine župnij in samostanov, premenile davščine za duhovna opravila (štrole), po vsem tem naj bi se izračunjeni primanjkljaj plačeval iz državne blagajnice. (To se dá slišati, toda sedaj sledē prav za prav načela, zaradi katerih se je odsek odločil, predlagati zboljšano plačo.) III. o pogojih, pod katerimi se sme zvišati plača in obtežiti državna blagajnica: V duhovsko službo naj se jemljó le take osebe, ki so dobro izurjene v vednostih in v djanskih opravilih; v vednostih naj se podučujejo na bogoslovskih fakultetah skozi 6 semestrov (3 leta), v djanskih opravilih pa skozi eno leto v semenišču; za primerno število bogoslovcev naj se iz verskega zaloga skrbí z ustanovami; bogoslovske fakultete (oddelki) naj se preuredé po potrebah sedanjega časa, zlasti po načelih, ki veljajo za vseučilišča; službe naj se oddajajo le duhovnom, ki so „brez oporeke ozir npravnega in državljanskega vedenja“. Država naj si pridrží pravico, da smē ugovarjati zoper oddajo duhovnih služeb takim, ki jej niso po volji, ter skrbí, da si od zasobnih patronov pridobi pravico do imenovanja duhovnih pastirjev. — S temi pridržki tedaj si hočejo liberalci prilastiti pravico: uravnavati bogoslovske šole, vpliv imeti pri oddajanji služeb, da bi se lahko odstranil vsak, ki jim ni po volji, ali kakor odsek v svojih nagibih pravi, „vsak, ki jim dela tako nevarne upore, ali ki bi hotel učiti papeževo nezmotljivost, ktera meri na razrušenje države“. In da bi še več duhovnih pastirjev moglo v svojih brzdah držati in kakor c. kr. uradnike popolnoma imeti pod svojimi vajetmi, zato naj vlada skuša od zasobnih patronov dobiti njihove pravice do imenovanja, — srenjam pa menda naloži še večje breme s tem, da od vseh davščin odveže patrone, ki morajo sēm ter tje kak krajcar plačevati za popravljanje cerkev in šol. Pač lepa „prosta cerkev v prosti državi“! — „oder was?“ bi Nemec rekel. Kedar „liberalci“ duhovnom kaj ponujajo, spominjamo se vselej starodavnega „timeo Danaos et dona ferentes“. Kedar „liberalizem“ duhovščini namerava na pomoč priti, tiči za tem grmom: preuredba duhovskih učilišč, izreja duhovnov v liberalnem smislu, odcep duhovščine od papeža itd. — na kratko rečeno: liberalci hočejo duhovščini odkupiti njegovo versko prepričanje!